

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
MADEN İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MADEN HUKUKU

Fatih PEKDEMİR
Strateji ve Koordinasyon Başkanı V.

EYLÜL 2019 - ANKARA

Maden Nedir?

- Yer kabuğunda ve su kaynaklarında tabii olarak bulunan,
- Ekonomik ve ticarî değeri olan
- Petrol, doğal gaz, jeotermal ve su kaynakları dışında kalan her türlü madde

Maden Kanuna göre maden olarak tanımlanmıştır.

ANAYASA' NIN 168. Maddesi; Tabiî servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabiî servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir.

MADEN KANUNU; Madenlerin aranması, işletilmesi, üzerinde hak sahibi olunması ve terk edilmesi ile ilgili esas ve usuller 6592 sayılı kanunla değişik 3213 sayılı Maden Kanunu ile yürütülmektedir.

Maden Kanunu ile Doğrudan ilgili yönetmelikler;

- MADEN YÖNETMELİĞİ
- MADEN SAHALARI İHALE YÖNETMELİĞİ
- **'YETKİLENDİRİLMİŞ TÜZEL KİŞİLER (YTK)' İLE İLGİLİ YÖNETMELİK**
- **'ULUSAL MADEN KAYNAK VE REZERV TOPLAMA KOMİSYONU (UMREK)' HAKKINDA YÖNETMELİK**
- **'TÜRKİYE YERBİLİMLERİ VERİ VE KAROT BİLGİ BANKASI (TÜVEK)' GÖREVLERİ, ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI YÖNETMELİĞİ**

Maden Hukuku Tarihçesi;

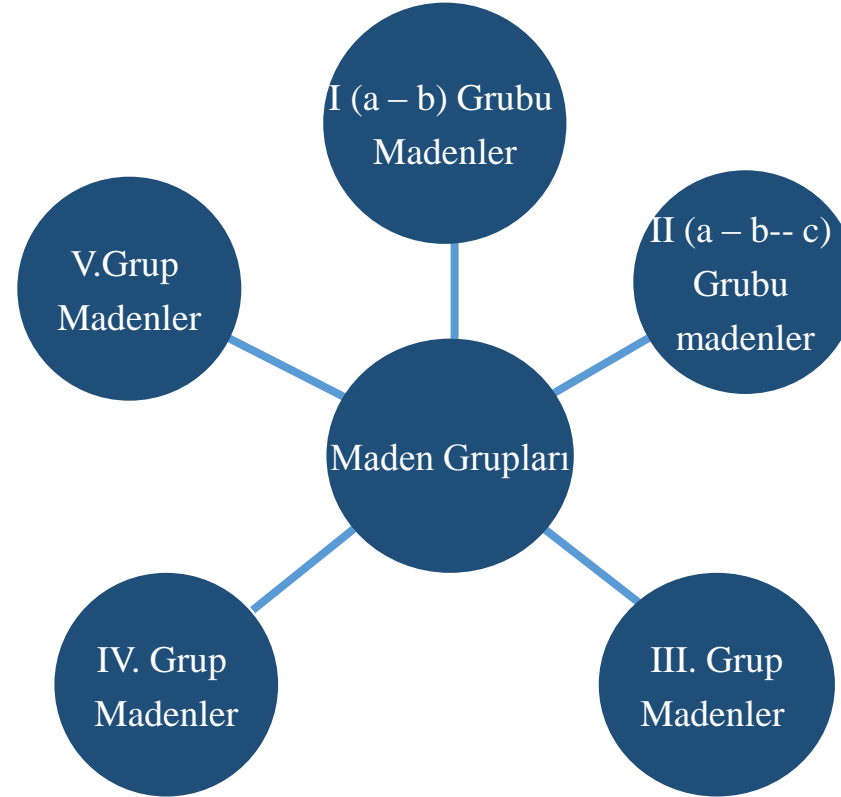
- **1858-ARAZİ KANUNU**
- **1901-TAŞ OCAKLARI NİZAMNAMESİ**
- **1906-MADEN NİZAMNAMESİ**
- **1954-6309 MADEN KANUNU**
- **1985-3213 SAYILI MADEN KANUNU**

Not; Halen Yürürlükte olan 3213 sayılı Maden Kanunu 26/05/2004 tarihinde 5177, 10/06/2010 tarihinde 5995 ve 18/02/2015 tarihinde 6592 sayılı Kanun ile değiştirilmiştir.

Maden Hakları;

- Maden hakları, medeni hakları kullanmaya ehil T.C. vatandaşlarına, madencilik yapabileceği statüsünde yazılı Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre kurulmuş tüzelkişiliği haiz şirketlere, bu hususta yetkisi bulunan kamu iktisadi teşebbüsleri ile müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri ile diğer kamu kurum, kuruluş ve idarelerine verilir. Maden hakları gerçek veya tüzel tek kişi adına verilir.
- Devlet memurları, diğer kamu görevlileri, Genel Müdürlüğün merkez ve taşra teşkilatında çalışan yevmiyeli ve mukaveleli personel, arama, (...) ve işletme ruhsatı alamaz.
- Madenler üzerinde tesis olunan ilk müracaat (takaddüm),(...), arama ruhsatnamesi, buluculuk, (...) ve işletme ruhsatı haklarının hiç birisi hisselerle bölünemez. Her biri bir bütün halinde muameleye tabi tutulur.
- Maden ruhsatları ve buluculuk hakkı Kanunda belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi haline Bakanlık onayı ile devredilebilir.
- Madenler Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup, içinde buldukları arzın mülkiyetine tabi değildir.

MADEN GRUPLARI

I (a) Grubu Madenler; İnşaat ile yol yapımında kullanılan ve tabiatta doğal olarak bulunan kum ve çakıl.

I (b) Grubu Madenler; Tuğla-kiremit kili, Çimento kili, Marn, Puzolanik kayaç (Tras) ile çimento ve seramik sanayilerinde kullanılan ve diğer gruplarda yer almayan kayaçlar.

II (a) Grubu Madenler; Kalsit, Dolomit, Kalker, Granit, Andezit, Bazalt gibi kayaçlardan agrega, hazır beton ve asfalt yapılarak kullanılan kayaçlar.

II (b) Grubu Madenler; Mermer, Traverten, Granit, Andezit, Bazalt gibi blok olarak üretilen taşlar ile dekoratif amaçla kullanılan doğal taşlar.

II (c) Grubu Madenler; Kalsit, Dolomit, Kalker, Granit, Andezit, Bazalt gibi kayaçlardan entegre çimento, kireç ve kalsit öğütme tesisinde kullanılan kayaçlar.

III. Grup Madenler; III. Grup madenler

Deniz, göl, kaynak suyundan elde edilecek eriyik halde bulunan tuzlar, karbondioksit (CO₂) gazı (jeotermal, doğal gaz ve petrolü alanlar hariç) Hidrojen Sülfür (7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanunu hükümleri mahfuz kalmak kaydıyla).

IV (a) Grubu Madenler; Kısaca endüstriyel mineraller olarak tanımlayabileceğimiz Kaolen, Bentonit, Jips, Halit vb. madenler

IV (b) Grubu Madenler; Turba, Linyit, Taşkömürü, kömüre bağlı metan gazı, Antrasit, Asfaltit, Bitümlü Şist, Bitümlü Şeyl, (...) Kokolit ve Sapropel (Petrol Kanunu hükümleri mahfuz kalmak kaydıyla).

IV (c) Grubu Madenler; Kısaca metalik madenler olarak tanımlayabileceğimiz Demir, Bakır, Altın, Çinko vb. madenler.

IV (ç) Grubu Madenler; Uranyum, Toryum, Radyum gibi elementleri içeren radyoaktif mineraller ve diğer radyoaktif maddeler.

V. Grup Madenler; Kısaca kıymetli taşlar olarak tanımlayabileceğimiz Elmas, Safir, Yakut, Zümrüt vb. madenler.

RUHSAT GRUPLARI, SÜRELERİ VE ALANLARI

Ön Arama

Genel Arama

Detay Arama

RUHSAT GRUBU		RUHSAT SÜRESİ	RUHSAT ALANI
I. Grup	a grubu*	İşletme: 5 yıl	10 hektar
	b grubu*	İşletme: 10 yıl	50 hektar
II. Grup	a -c grubu*	İşletme: 10 yıl	100 hektar
	b grubu	Arama: 1+1yıl İşletme: 10 yıl	100 hektar
III. Grup		Arama: 1+1 yıl İşletme:10 yıl	500 hektar
IV. Grup	a grubu	Arama:1+2+4 yıl İşletme:10 yıl	2.000 hektar
IV. Grup	b - c -ç grubu	Arama: 1+2+4 yıl Ön Fizibilite :2 yıl İşletme:10 yıl	1.000 hektar
V. Grup		Arama: 1+1 yıl İşletme:10 yıl	5.000 hektar
Denizlerde III ve V. Grup		Arama: 1+2+4 yıl İşletme:10 yıl	50.000 hektar

RUHSAT MÜRACAATLARI VE RUHSATLANDIRMA

- II. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler için arama ruhsatı müracaat yolu,
- III. Grup ve V. Grup madenler için arama ruhsatı / sertifikası ihale yolu,
- I. Grup, II. Grup (a) ve (c) bendi madenler için işletme ruhsatı ihale yolu ile doğrudan verilir.

Not: II. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler için yapılan müracaatların işletme ruhsat taban bedeli ödenerek yapılması zorunlu olup müracaatlarda öncelik hakkı esastır.

Ayrıca Maden Kanununun 30. Maddesi gereğince;

- Maden ruhsat sahasının cinsi, rezervi, bulunduğu bölge, tenörü, istihdam, yatırım, ülke ihtiyaçları ve benzeri hususlar dikkate alınarak şartnamelerde açıkça belirtmek kaydıyla ara ve uç ürün üretme şartını içeren ihaleler yapılabilir. Bu ihalelerde rezervin özellikleri dikkate alınarak ihaleye katılma şartları, taban ihale bedeli, ihale bedelini ödeme şekli ve süresi, üretim süreleri veya tesislerin yatırım süreleri ve diğer hususlar şartnameler ile belirlenebilir.

- Bir grup için verilen ruhsat, diğer gruptaki madenler için hak sağlamaz. Ancak ruhsata konu madenin üretilmesi için, işletme faaliyetinin zarurî neticesi olarak çıkarılan diğer grup madenler Genel Müdürlükten izin almak sureti ile değerlendirilebilir. İşletme projesinde belirtilen termin plânına göre belirtilen süre içinde ruhsata konu madenin ekonomik olarak işletilmemesi halinde, üretilmiş olan diğer grup madenlerin satış bedelinin iki katı tutarında idarî para cezası alınarak bu madenlerin üretimi için verilmiş izin iptal edilir.
- Aynı grup ruhsatlar birbiri üzerine verilemez. Kazanılmış haklar korunmak kaydı ile ayrı grup ruhsatların birbiri üzerine verilebilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.
- II. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler için müracaatlar, 1/25.000 ölçekli topoğrafik harita koordinatları esas alınarak tespit edilen noktalarla sınırlandırılmış alanlar için Genel Müdürlüğe doğrudan yapılır. Talep edilen alanın müsait olan kısmı müracaat tarihinde müracaat edene bildirilir ve iki ay içinde ön inceleme raporu, arama dönemi faaliyetlerinin yerine getirilebilmesi için gerekli olan mali yeterliliği de içeren maden arama projesinin verilmesi, ruhsat bedelinin yatırılması hâlinde arama ruhsatı verilir.
- I. Grup (b), II. Grup (a), (c), III. Grup ve V. Grup madenler için müracaat, ihale yolu ile yapılır. «Maden Sahaları İhale Yönetmeliği» çerçevesinde yapılan ihale sonucunda yükümlülüklerini yerine getiren kazanan ilgiliye, III. Grup ruhsatlar için arama ruhsatı, V. Grup ruhsatlar için arama sertifikası, I. Grup (b), II. Grup (a) ve (c) gurubu ruhsatlar için ise işletme ruhsatı düzenlenir.

İşletme Ruhsatı Müracaatları;

I. Grup (b), II Grup (a) ve (c) bendi madenler için doğrudan yapılan işletme projesi talepleri ile II. Grup (b) ve IV. Grup madenler için arama dönemi sonunda yapılan işletme ruhsatı müracaatları;

- Yetkilendirilmiş Tüzel Kişilerce maden mühendisi sorumluluğunda hazırlanmış uygun çevre ile uyum planını veya taahhüdünü içeren işletme projesi ile yapılır.
- Proje ile birlikte projenin uygulanabilmesi için gerekli olan mali yeterliliğine ilişkin belge ve işletme ruhsat taban bedelinin yatırıldığına dair belgenin verilmesi zorunludur.
- Talep sonucunda uygun bulunan işletme projelerine Genel Müdürlükçe işletme ruhsatı düzenlenir.

RUHSAT BEDELLERİ

- Yürürlükteki ruhsatlar için her yıl ocak ayının sonuna kadar ruhsat bedelinin tamamının yatırılması zorunludur.
- İşletme ruhsat bedelinin %70'i genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili muhasebe birimi hesabına, %30'u çevre ile uyum planı çalışmalarını gerçekleştirmek üzere ruhsatı veren idarenin muhasebe birimi hesabına aktarılmak üzere Bakanlığın belirlediği bankada açılacak teminat hesabına yatırılır.
- I. Grup (a) bendi madenlerin ruhsat bedelleri ise, büyükşehir belediyesi dışındaki illerde il özel idaresi hesabına yatırılır.

ARAMA DÖNEMİ RUHSAT BEDEL TABLOSU

	ALAN (HEKTAR)		ÖN ARAMA RUHSAT BEDELİ (TL)			GENEL ARAMA RUHSAT BEDELİ (TL)			DETAY ARAMA RUHSAT BEDELİ (TL)		
			TABAN	KATSAYI	TOPLAM	TABAN	KATSAYI	TOPLAM	TABAN	KATSAYI	TOPLAM
TÜM GRUPLAR	0,00	1.000,00	1.255	1	1.255	1.000	2	2.510	1.000	3	3.765
	1.000,01	2.000,00	1.255	2	2.510	1.000	3	3.765	1.000	4	5.020
	2.000,01	ÜZERİ	1.255	3	3.765	1.000	4	5.020	1.000	5	6.275

İŞLETME DÖNEMİ RUHSAT BEDEL TABLOSU

MADEN GRUBU		ALAN (HEKTAR)		İŞLETME RUHSAT BEDELİ (TL)		
				TABAN	KATSAYI	TOPLAM
I(a)	KUM ÇAKIL	0,00	10,00	12.548	1,5	18.822
		10,01	ÜZERİ	12.548	2	25.096
I(b)	TUĞLA KİREMİT, ÇİMENTO KİLİ VE DİĞERLERİ	0,00	25,00	12.548	1,8	22.586
		25,01	ÜZERİ	12.548	2	25.096

İŞLETME DÖNEMİ RUHSAT BEDEL TABLOSU

MADEN GRUBU		ALAN (HEKTAR)		İŞLETME RUHSAT BEDELİ (TL)		
				TABAN	KATSAYI	TOPLAM
II(a) II(c)	KALKER, BAZALT, ANDEZİT, KALSİT, DOLOMİT, (MICİR) VE DİĞERLERİ	0,00	50,00	12.548	1,8	22.586
		50,01	100,00	12.548	2	25.096
		100,01	250,00	12.548	7	87.836
		250,01	500,00	12.548	9	112.932
		500,01	1.000,00	12.548	11	138.028
		1.000,01	ÜZERİ	12.548	15	188.220
II(b)	MERMER, TRAVERTEN DOĞALTAŞLAR VE DİĞERLERİ	0,00	50,00	12.548	2	25.096
		50,01	100,00	12.548	2,5	31.370
		100,01	ÜZERİ	12.548	3	37.644

İŞLETME DÖNEMİ RUHSAT BEDEL TABLOSU

MADEN GRUBU	ALAN (HEKTAR)		İŞLETME RUHSAT BEDELİ (TL)		
			TABAN	KATSAYI	TOPLAM
IV	0,00	100,00	10.000	2	25.096
	100,01	500,00	10.000	3	37.644
	500,01	2.000,00	10.000	4	50.192
	2.000,01	4.000,00	10.000	5	62.740
	4.000,01	6.000,00	10.000	6	75.288
	6.000,01	ÜZERİ	10.000	7	87.836

İŞLETME DÖNEMİ RUHSAT BEDEL TABLOSU

MADEN GRUBU		ALAN (HEKTAR)		İŞLETME RUHSAT BEDELİ (TL)		
				TABAN	KATSAYI	TOPLAM
V	DEĞERLİ TAŞLAR (ELMAS, YAKUT, KUVARS KRİSTALİ, AMETİST) VE DİĞERLERİ	0,00	500,00	10.000	1	12.548
		500,01	1.000,00	10.000	1,5	18.822
		1.000,01	ÜZERİ	10.000	2	25.096

DEVLET HAKKI

RUHSAT GRUBU		DEVLET HAKKI ORANI	MÜLKİYET DURUMU	DEVLET HAKKININ DAĞITIMI
I. Grup		% 4	5 hektarın altındaki ormanlık alanlarda Devlet Hakkının % 30 fazlası alınır.	% 50'si Hazine Hesabına % 25'i Özel İdare Hesabına %25'i Köye Hizmet Götürme Birliklerinin Hesabına Haziran ayı sonuna kadar yatırılır.
II. Grup (a), (c)	Mıdır vb.	% 4		
II. Grup (b)	Blok vb.	% 4		
III. Grup	Kaynak Tuzları	% 1		
	Diğer Madenler	% 5		
IV. Grup	Au, Ag, Pt, Cu, Pb,Zn, Cr, Al, UO ₂	Ek – 3 Tablodaki		
	Radyoaktif Madenler	% 8		
	Diğer Madenler	% 2		
V. Grup		% 4		

DEVLET HAKKI

DEVLET HAKKI ORANI (%)	ALTIN \$/oz	GÜMÜŞ \$/oz	PLATİN \$/oz	BAKIR \$/t	KURŞUN \$/t	ÇİNKO \$/t	KROM \$/t	ALÜMİNYUM \$/t	URANYUM OKSİT \$/lb
2	<800	<10	<500	<5000	<1000	<1000	<100	<1000	<20
4	801-1250	11-20	501-1000	5001-7500	1001-2000	1001-2500	101-300	1001-2000	20-40
6	1251-1500	21-25	1001-1250	7501-8000	2001-2250	2501-3000	301-500	2001-2350	41-80
8	1501-1750	25-30	1251-1500	8001-8500	2251-2500	3001-3500	501-700	2351-2600	81-110
10	1751-2000	31-35	1501-1750	8501-9000	2501-3000	3501-4000	701-900	2601-2850	111-140
14	2001-2250	36-40	1751-2000	9001-9500	3001-3500	4001-4500	901-1100	2851-3100	141-170
16	>2251	>41	>2001	>9501	>3501	>4501	>1101	>3101	>171

DEVLET HAKKI

Maden Kanunu Madde 9

Ürettiği madeni yurt içinde ve kendi tesisinde işleyip ek katma değer sağlayanlardan, bu tesislerde üretimde değerlendirilen maden miktarı için Devlet hakkının % 50'si alınmaz. Bu hüküm I. Grup madenler, II. Grup (a) ve (c) bendi madenler ve mıcır ile kaba inşaat, baraj, gölet, liman, yol ve benzeri yapılarda kullanılan her türlü yapı hammaddesi için uygulanmaz.

BEYAN USULÜ

Maden Kanunu Madde 10;

Madencilik faaliyetlerinin bu Kanun hükümlerine göre devamı süresince teknik ve mali konularda yapılan yazılı beyanlar ile yetkili kişilerce tanzim edilen raporlar doğru kabul edilir.

Teknik elemanlar sadece ihtisas sahibi oldukları konularda beyanda bulunabilirler ve beyanları ile sorumludurlar. Ruhsat sahipleri ise teknik konular dışındaki tüm beyanlardan sorumludurlar.

Kaynak tuzlaları hariç olmak üzere maden ruhsat sahalarındaki işletme faaliyetleri, maden mühendisi nezaretinde yapılır. Maden ruhsat sahalarındaki işletme faaliyetlerinde asgari bir maden mühendisi daimi olmak üzere, işletme tekniği, büyüklüğü ve yapısal durumu göz önüne alınarak diğer meslek disiplinlerinden mühendis istihdam edilmesi zorunludur. Daimi nezaretçi ile vardiyalı çalışan işletmelerde işletmenin büyüklüğü ve niteliği esas alınarak her vardiyada zorunlu olarak istihdam edilecek maden mühendisi ve görevlendirilecek diğer mühendislerin görev, yetki ve sorumlulukları, atanma usul ve esasları, eğitimi, çalışma usul ve esasları Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

FAALİYETLERİN DENETİMİ

Maden Kanunu Madde 11;

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, maden hakları ile ilgili bütün faaliyetlerin yürütülmesini ve vecibelerin yerine getirilmesini kontrol ve denetimini yapmak ve yönlendirmek için teknik ve mali konuları yerinde incelemek maksadıyla ihtisaslaşmış diğer Devlet kuruluşlarından da yararlanarak inceleme raporu hazırlar.

Yapılan inceleme sonunda gerçek dışı ve/veya yanıltıcı beyanda buldukları tespit edilenler hakkında Maden Kanununun 10. maddesi hükümleri uygulanır.

FAALİYETLERİN DENETİMİ

Yapılan denetimler neticesinde;

- Maden Kanununun 7. maddesi kapsamında alınması zorunlu izinler olmadan faaliyette bulunan ruhsat sahiplerine 37.646 TL;
- Gerçek dışı veya yanıltıcı beyanda bulunmak suretiyle Kanun hükümlerinin uygulanmasını engelleyen ve haksız surette hak iktisap eden ruhsat sahiplerine 62.743 TL ,
- Nisan ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait işletme faaliyet raporunu vermeyen ruhsat sahalarına 37.646 TL;
- Sevk fişi olmadan maden sevk edildiğinin tespit edilmesi halinde söz konusu madenin ocak başı satış bedelinin 5 katı tutarında;
- Yaptığı üretim ve sevkiyatı bildirmeyen ruhsat sahiplerine ödenmesi gereken Devlet hakkına ilaveten bildirilmeyen miktar için hesaplanacak Devlet hakkının beş katı tutarında;
- İşletme izin alanı dışında faaliyetlerde bulunanlara 25.098 TL tutarında (Ruhsat olmadan üretim faaliyetinde bulunanlara üretilen tüm madenin ocak başı satış bedelinin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır)
- Ruhsat bedelini yatırmayan ruhsat sahalarına 25.098 TL, (verilen 3 aylık sürede yine tamamlanmaması durumunda işletme ruhsatı iptal edilir)
- Projeye aykırı faaliyet gösterenlere 62.743 TL, (ayrıca aykırı faaliyet giderilinceye kadar faaliyetlerin durdurulmasına)
- Faaliyetler sırasında Daimi nezaretçi istihdam etmeyen ruhsat sahalarına 37.646 TL, Daimi nezaretçi defterini uygun tutmayan veya ibraz etmeyen ruhsat sahalarına 25.098 TL idari para cezası uygulanır.

FAALİYETLERİN DENETİMİ

Yapılan denetimler neticesinde;

- Açık işletmelerde;
 - i. Basamaklarında, ocak genelinde düzlemsel/kama tipi/dairesel kayma, devrilme ve zayıf zonlar bulunması veya mevsimsel koşullar haricinde işletme açısından tehlikeli su geliri olması veya üretim faaliyeti sürdürülen ocaklarda proje basamak yüksekliğinin iki katının, üretim yapılmayanlarda üç katının aşılmış olması,
 - ii. Basamak genişliklerinin, faaliyette bulunan ocaklarda projede beyan edilen veya ocakta kullanılan iş makinelerinin rahatça manevra yapabileceği genişlikte olmaması ya da üretim faaliyeti olmayan ocaklarda projede beyan edilen basamak genişliğinin % 50'sinden az olması,
 - iii. Genel şev açısının, projede beyan edilenin %20'sinden fazla olması veya mevsimsel koşullar haricinde su gelirinin işletme açısından tehlike oluşturması ya da düzlemsel/kama tipi/dairesel kayma, devrilme ve zayıf zonlar bulunan ocaklarda, genel şev açısının projesinde beyan edilenden fazla olması,
 - iv. Ocağın genelinde heyelan tehdidinin olması, ters şev oluşması veya askıda malzeme olması halinde

FAALİYETLERİN DENETİMİ

- Yeraltı işletmelerinde;
 - i. Ocağın yer üstüne en az iki ayrı yolla bağlanmaması,
 - ii. Panoların iki ayrı yolla bağlantısı yapılmadan üretim yapılması, havalandırmanın projeye uygun tesis edilmemesi ve bu durumun işletme açısından tehlike oluşturması, ocak genelinde yeterli tahkimatın yapılmaması ve/veya yanıcı ve patlayıcı gaz geliri olan ocaklarda genel havalandırmanın mekanik yapılmaması.

Durumlarında bu ocaklardaki üretim faaliyetleri durdurulur, yalnızca söz konusu eksikliklerin giderilmesine yönelik faaliyetlere izin verilir.

Ayrıca;

- 7. Madde kapsamında alınması zorunlu izinler olmaması,
- Faaliyetlerin işletme projesine aykırı olması durumunda bu sahalarda yapılan faaliyetler eksiklikler giderilinceye kadar durdurulur.

TEŞEKKÜRLER